

POTRZEBY I PROBLEMY DZIECI

Prezentacja dla Grupy Wsparcia
dla rodziców dzieci z problemami emocjonalnymi

PROJEKT SFINANSOWANY PRZEZ

- ▶ W procesie psychospołecznego rozwoju dziecka istotną rolę odgrywa zaspokojenie Jego podstawowych potrzeb. No właśnie potrzeb, ani nie zachcianek. Nie zawsze to co dziecko deklaruje, że chce (w odniesieniu do rzeczy materialnych) jest jego realną potrzebą. Najczęściej jest to chwilowy kaprys. Potrzeba to stan, w którym dziecko odczuwa chęć zaspokojenia jakiegoś braku. Zwykle potrzebie towarzyszy silna motywacja. Stąd potrzeby są źródłem podejmowania przez dziecko różnych form aktywności. Niezaspokojone potrzeby oraz związane z tym stany frustracji powodują powstawanie zaburzeń w zachowaniu, trudności wychowawczych czy nieprzystosowania społecznego.

- ▶ POTRZEBY BIOLOGICZNE są wrodzone i służą do przetrwania. Należą do nich przede wszystkim: potrzeba pobierania pożywienia i wody, potrzeba oddychania, snu, odpowiedniej temperatury otoczenia, unikania bólu. Niezaspokajanie tych podstawowych potrzeb w okresie niemowlęcym może spowodować śmierć dziecka, a jeśli ono przeżyje to w życiu późniejszym będzie zmagać się z wieloma problemami emocjonalnymi.
- ▶ POTRZEBY PSYCHICZNE – powstają stopniowo i niejako na bazie potrzeb biologicznych.

POTRZEBY DZIELIMY NA BIOLOGICZNE I PSYCHICZNE.

POTRZEBA BEZPIECZEŃSTWA

- ▶ POTRZEBA BEZPIECZEŃSTWA - jeśli jest niezaspokojona prowadzi najczęściej do zaburzeń układu nerwowego. Zarówno psychiatria jak i psychologia twierdzą, że u podstaw wszelkich nerwic leży LĘK, który powstał we wczesnym dzieciństwie. Żeby dziecko czuło się bezpiecznie w pierwszej kolejności musi mieć zaspokojone wyżej wymienione potrzeby biologiczne, ale także ustalony rytm dnia. Ważne jest żeby w otoczeniu dziecka ustalone były jasna zasady, które będą niezmiennie, niezależnie od stanów emocjonalnych rodziców. Na poczucie bezpieczeństwa zasadniczy wpływ ma stanowczość rodzica, ponieważ daje dziecku poczucie, że obok niego jest ktoś silniejszy, kto go obroni w sytuacji zagrożenia. Dziecko, które może rządzić w domu ma na wszystko pozwalane nie ma zaspokojonego poczucia bezpieczeństwa, a wręcz przeciwnie, czuje że zostało pozostawione samo sobie i nie ma na kogo liczyć.

POTRZEBA AKTYWNOŚCI

PARADOKS DZIECIĘCEJ ENERGII

**NIE MAM SIŁY DALEJ IŚĆ
ALE MOGĘ POBIEC**

- ▶ **POTRZEBA AKTYWNOŚCI** – aktywność u dziecka jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju. Dorośli mogą ją pobudzać – najlepiej kiedy sami żyją aktywnie, a mogą ją tłamsić i ograniczać, gdy stawiają zbyt wysokie wymagania. Często chcą by dziecko zawsze było grzeczne, nie hałasowało, nie przeszkadzało, nie zadawało „głupich” pytań, nie biegało, żeby się nie pobrudziło i nie zniszczyło drogich ubrań. Przy ciągłym blokowaniu, stanie się bierne, mało aktywne i bardzo sfrustrowane. Po osiągnięciu około 10 roku życia zacznie się buntować przeciwko rodzicom, będzie robić to co chce, ale będą to już bardziej ryzykowne zachowania i poważniejsze konsekwencje. Jeżeli 5 latek wytarza się w błocie, zdzierając kolano i niszcząc ubrania, to ogólnie nic wielkiego się nie stanie – to tylko niewielka materialna strata. Za nie dużą cenę dziecko będzie mogło prawidłowo się rozwijać zaspokajając potrzebę aktywności. Jeśli zabraknie tego etapu, konsekwencje mogą być o wiele poważniejsze. Z większym prawdopodobieństwem zacznie eksperymentować z używkami (alkohol, narkotyki) bądź podejmować inne zachowania ryzykowne.
- ▶ Nie mniej groźną postawą rodziców wobec dziecka jest nadopiekuńczość, nadmierne chronienie i wyręczanie, ponieważ to także blokuje aktywność dziecka.

Dziecięca zabawa to nie jest „tylko zabawa”.

Zabawa jest kluczowym elementem nauki.

Jest to czysta siła napędowa procesu nauczania.

Kiedy dzieci się bawią, rozwijają poznawcze, społeczne, emocjonalne i fizyczne umiejętności, które okażą się niezbędne w procesie stawania się dojrzałymi ludźmi.

Rozwijają ciekawość, umiejętność rozwiązywania problemów, uczą się przystosowywać, ćwicząc przy tym zarówno werbalną, jak i niewerbalną komunikację.

Negocjacje, dzielenie się, współpracowanie, pewność siebie, empatia – to wszystko są umiejętności, które dzieci rozwijają w czasie zabawy.

Nie jest to więc „tylko zabawa”.

To umiejętności na całe życie.

POTRZEBA POZNAWCZA

- ▶ - POTRZEBA POZNAWCZA – jest ona naturalna i bardzo ściśle związana z potrzebą aktywności. Cywilizacyjnie sztucznie oddzieliliśmy te dwie potrzeby od siebie tworząc system edukacji, który naukę traktuje jako obowiązek, a nie naturalną aktywność dziecka. Dziecko od urodzenia ma potrzebę eksploracji otoczenia i uczenia się nowych rzeczy. Istotne jest, żeby go w tym wspierać i stwarzać warunki bogate w różnorodne doznania.
- ▶ Poznawanie świata no nie tylko wiedza szkolna, ale przede wszystkim naśladowanie dorosłych, własne doświadczenia oraz korzystanie innych źródeł informacji np. z Internetu.
- ▶ Jednak nauka w szkole zajmuje dużą część życia dziecka i nie jest dla niego obojętna. Poza wyniesioną wiedzą, zdobywa różne umiejętności społeczne np. współpraca w grupie, przyjaźń, stosunek do obowiązków, planowania i realizowanie zadań. Jeżeli zależy nam aby nasze dziecko jak najwięcej wyniosło dla własnego rozwoju, ważne jest aby nie skupiać się na jego ocenach, ale bardziej na samym procesie doświadczania przez dziecko wielu różnych rzeczy.

POTRZEBA SAMODZIELNOŚCI, WZROSTU, ROZWOJU, OSIĄGNIĘĆ

- ▶ POTRZEBA SAMODZIELNOŚCI, WZROSTU, ROZWOJU, OSIĄGNIĘĆ – w wieku 7-9 lat jest to bardzo silna potrzeba. Dziecko potrafi zaobserwować zmiany swojego wzrostu, wagi, stwierdza, że coraz lepiej czyta, pisze, liczy. Warto wspierać tę potrzebę, pozwalając dziecku rozwijać jego realne uzdolnienia i zainteresowania. Często rodzice posyłając dziecko na zajęcia dodatkowe myślą, że zaspokajają jego potrzebę rozwoju. Nie dostrzegają jednak, że w wielu przypadkach dzieci interesują się zupełnie czymś innym, a na wybrane zajęcia uczęszczają tylko żeby nie sprawić przykrości rodzicom i nie zawieść ich oczekiwań. Kiedy dziecko traci realne zainteresowanie daną aktywnością, nie chce jeździć na zajęcia, twierdzi że źle się czuje, warto porozmawiać z nim, co realnie się za tym kryje. Najważniejsze jest, żeby samemu sobie odpowiedzieć na pytanie, czy aktywność którą rozwija w sobie dziecko jest na pewno jego potrzebą, czy raczej realizacją naszych planów i ambicji.

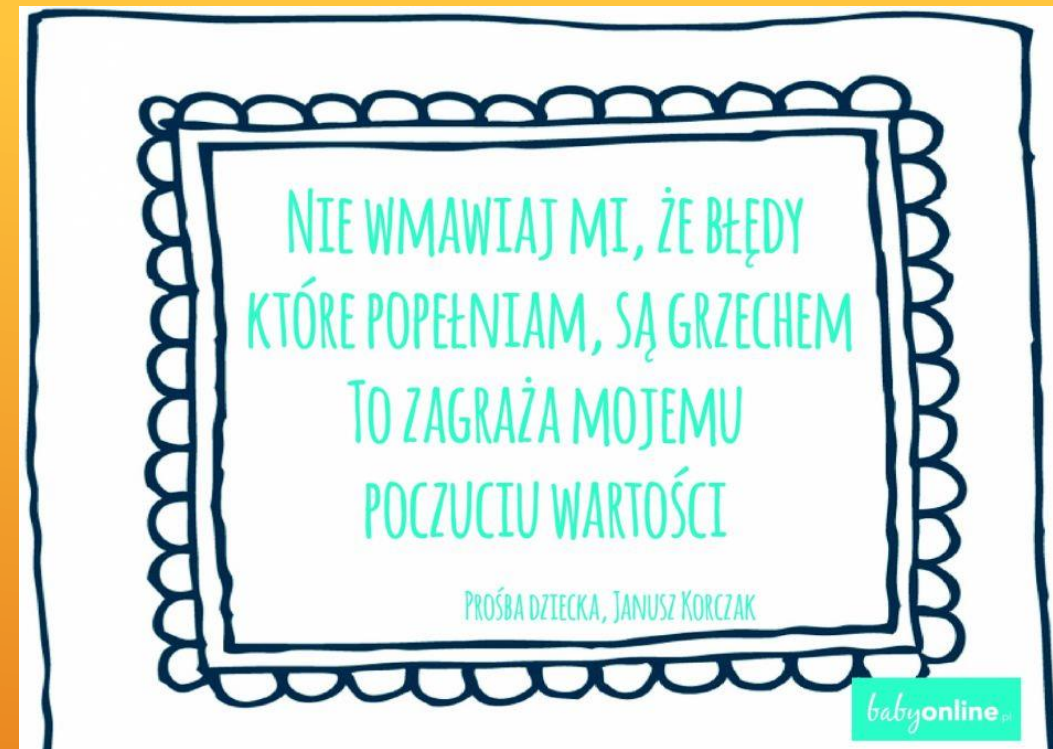
POTRZEBA KONTAKTU EMOCJONALNEGO, SPOŁECZNEGO

- ▶ POTRZEBA KONTAKTU EMOCJONALNEGO, SPOŁECZNEGO – ta potrzeba przejawia się już u małego dziecka. Już na początku wieku przedszkolnego dziecku potrzebny jest kontakt nie tylko z rodzicami, ale też z szerszym kręgiem osób. U dziecka w wieku 9-11 lat nasila się potrzeba obcowania z rówieśnikami. Dziecku mniej zależy na kontakcie z dorosłymi, szuka rówieśników. W grupie rówieśniczej wybiera sobie 1,2,3 kolegów lub koleżanki – prawie zawsze są to dzieci tej samej płci co ono samo. Bardzo ważne by rodzice pozwolili mu na odwiedzanie kolegów i zapraszanie ich do siebie, wspólne zabawy na podwórku itd. Zaspokojenie tej potrzeby jest niezbędne do prawidłowego budowania relacji społecznych w życiu dorosłym. Pamiętajmy, że nasze dziecko w przyszłości będzie musiało funkcjonować w wielu rolach społecznych w pracy, rodzinie, w sąsiedztwie.

POTRZEBA PRZYNALEŻNOŚCI

- ▶ - POTRZEBA PRZYNALEŻNOŚCI – pierwszą grupą społeczną do której należy dziecko jest rodzina. Im dziecko jest starsze, im bardziej samodzielne, tym bardziej pragnie być niezależne i tym trudniej podporządkowuje się. Jeśli rodzice uwzględniają tę jego potrzebę, czuje się ono dobrze w rodzinie. Dzieci w młodszym wieku szkolnym przejawiają wyraźną potrzebę przynależności do grupy pozarodzinnej: klasy czy paczki koleżeńskiej. Dziecko pragnie upodobnić się do grupy osób do której należy, naśladować ich, ale także zależy mu na zachowaniu własnej odrębności i indywidualności. Dobrze się dzieje, jeżeli rodzice potrafią to uszanować. Jeżeli chcemy, żeby dziecko w przyszłości wybierało prawidłowe wzorce starajmy się żyć w taki sposób, aby nasze dzieci chciały nas naśladować .

- ▶ Potrzeba ta przejawia się w każdym okresie rozwoju człowieka. Opinia rodziców o możliwościach dziecka jest szczególnie ważna. Jeżeli rodzice stale krytykują dziecko – może to wytworzyć w nim poczucie małej wartości. Niezaspokojenie tej potrzeby powoduje napięcie psychiczne, a pod jego wpływem dziecko rezygnuje z wysiłku /zawsze jest źle – nie będę się starał/, lub też zachowuje się agresywnie: jest aroganckie, dokucza kolegom, niszczy zeszyt ze złą oceną. Niezaspokojenie potrzeby akceptacji może wywołać trwałe zmiany w psychice dziecka. Niezaakceptowane dziecko szuka grupy /o charakterze aspołecznym, przestępczej lub nawet sekty/, w której może znaleźć uznanie.

POTRZEBA AKCEPTACJI, UZNANIA, DODATNIEJ
SAMOOCENY

POTRZEBA POSIADANIA

- ▶ POTRZEBA POSIADANIA - dzieci pragną mieć różne przedmioty tylko na swój użytek. Tak jak każdy z nas. Czy lubimy jak ktoś bierze naszą szczoteczkę do zębów, czy telefon bez naszej zgody? Nasze dzieci też mają takie przedmioty. Może to być poduszka, miś, pamiątnik, czy smartfon. Istotne jest, żeby dorośli potrafili szanować własność swoich dzieci, mając na uwadze, że są to przedmioty dla nich bardzo ważne wiążące się z wieloma uczuciami i wspomnieniami. W późniejszym wieku rzeczy materialne mają duże znaczenie w relacjach koleżeńskich. Często pomagają w zaspokajaniu potrzeby akceptacji i przynależności do grupy. Posiadane przez dzieci przedmioty, często przyczyniają się do uzyskania pozytywnej oceny rówieśników, zdobycia lepszej pozycji w grupie. Ważne by rodzice nie rozwijali w dziecku nadmiernej żądzy posiadania, by dziecko nie uważało siebie za więcej warte od innych, by nie mierzyło wartości człowieka na podstawie tego co on posiada .

**DZIECI
NIE ROBIĄ TEGO
CO IM KAŻEMY**

**ROBIĄ TO
CO ROBIMY MY**

Loesje

www.loesje.pl
loesje@loesje.pl

- ▶ Głównym motorem tego co napędza nasz rozwój jest poczucie sensu tego co robimy. Wydaje nam się, że ta potrzeba dotyczy świata dorosłych, ale tak naprawdę kształtuje się już w wieku dziecięcym. Ważne jest by już teraz dziecko uczyło się stawiać sobie choćby małe cele, realizować je i czekać na efekty. W przyszłości może go to uchronić przed poczuciem bezsensu czy depresją z powodu braku życiowych celów .
- ▶ Rodzice już teraz ukazują dziecku swój świat wartości, nie poprzez to co mówią ale tym jak żyją. Jest duże prawdopodobieństwo , że dzieci będą w przyszłości kierować się określonym systemem wartości wyniesionym z domu.

**POTRZEBA SENSU ŻYCIA I ŚWIATA
WARTOŚCI**

- ▶ Potrzeb jest nieskończenie wiele. Te omówione powyżej są najbardziej podstawowe i istotne dla rozwoju dziecka. Jeżeli dziecko zaczyna przejawiać jakiegokolwiek problemy w rodzinie, czy szkole, oznacza to tylko tyle, że prawdopodobnie stoi za tym jakaś niezaspokojona potrzeba. Tak naprawdę by pomóc dziecku należy zdiagnozować problem i zobaczyć jaka potrzeba za tym stoi.

TY WIDZISZ **ZŁOŚĆ**, A TWOJE DZIECKO MÓWI...

SŁUCHAJ, ŻEBY POMÓC!

PROBLEMY DZIECI	POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW
<ul style="list-style-type: none"> - skłonności agresywne, - tendencje aspołeczne, - skłonności do izolacji i unikania kontaktów z otoczeniem, - brak pewności siebie, - nadmierna nieśmiałość, - przejawianie skłonności nerwicowych przyjmujących formę nieuzasadnionych obaw i lęków, -rozkapryszenie, -skłonności do narzucania własnej woli. 	<ul style="list-style-type: none"> -potrzeba bezpieczeństwa, -potrzeba bliskiego związku, -potrzeba kontaktów społecznych, -potrzeba przynależności grupowej , -akceptacji, -potrzeba własnego działania, -potrzeba pozytywnych wzorców, -potrzeba samodzielności, rozwoju, osiągnięć, -potrzeby estetyczne i poznawcze – kontakt z wytworami kultury, -potrzeba nowych przeżyć .

NIE SKUPIAJMY SIĘ NA NEGATYWNYCH ZACHOWANIACH DZIECI,
 ZASTANÓWMY SIĘ Z CZEGO ONE WYNIKAJĄ
 I JAKA NIEZASPOKOJONA POTRZEBA ZA NIMI STOI